

บทบาทหน้าที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ)

กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

Roles and Duties Local Government Study and Research Officer

A case study of Nakhon Ratchasima Province

ฐาณรัตน์ ปัญญาเอก

Tanurat Panyaek

6614832032@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้วิธีการวิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนามแบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นท้องถิ่นอำเภอหรือผู้ช่วยท้องถิ่นอำเภอ จำนวน 6 ราย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอ ในด้านการประสานงานการนำนโยบายจากส่วนกลาง มาสู่การปฏิบัติร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รวมถึงมีหน้าที่สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในเรื่อง บทบาท ตามความหมายของ ชูบ กาญจนประกร คือ พฤติกรรมบทบาทที่เป็นตำแหน่งทางสังคมทั้งในรูปแบบพิธีการและรูปแบบส่วนตัว และบุคคลแต่ละคนอาจมีบทบาทมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้ ณัฐมน สังสะนา (2564, หน้า12) โดยพบปัญหาและอุปสรรคของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ดังนี้ 1. ด้านนโยบายโครงสร้างของหน่วยงาน 2. ศักยภาพบุคลากรที่ต้องสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะต่างๆ 3. การได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอจากหน่วยงานโดยทั้ง 3 ประการเป็นหัวใจสำคัญที่จะยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ถูกมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นท้องถิ่นอำเภอเพื่อที่จะตอบสนองต่องานราชการ

คำสำคัญ: นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ; การปกครองท้องถิ่น ; การกระจายอำนาจ

Keyword: Local Government study and research Officer ; Local Government ; Decentralization

บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง บทบาทหน้าที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ด้วยภารกิจงานในหน้าที่ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ถูกส่งลงไปปฏิบัติหน้าที่เป็นท้องถิ่นอำเภอที่มีเป็นจำนวนมากหากแต่มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) รับผู้จะเข้าปฏิบัติงานเพื่อบรรจุในตำแหน่งดังกล่าวด้วยคุณวุฒิที่จบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2568) ซึ่งตำแหน่งงานดังกล่าวมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา วิเคราะห์ สรุปรายงานเสนอแนะ ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามประเมินผล การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา, 2568) จึงทำให้ผู้ที่สอบเข้ามาเพื่อบรรจุและปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว ยังขาดความรู้ความสามารถในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติบางอย่างเมื่อต้องถูกส่งลงไปปฏิบัติหน้าที่เป็นท้องถิ่นอำเภอโดยท้องถิ่นอำเภอเป็นกลไกการดำเนินงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่อำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนับสนุนการดำเนินงานของนายอำเภอในการกำกับดูแลเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้บทบาทหนึ่งของท้องถิ่นอำเภอ คือ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย, 2568) อีกทั้งต้องเป็นที่ปรึกษาและรวมถึงการให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การบันทึกข้อมูลลงระบบบัญชี การจัดทำงบประมาณตามข้อบัญญัติและเทศบัญญัติ การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะสุข วิธีการกำจัดขยะในชุมชน ความรู้ในเรื่องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและแม่กระทั่งการตรวจสอบแบบรูปการขอก่อสร้างถนนหรืออาคารต่างๆ จนถึง แบบประเมินราคาก่อสร้างทางช้างเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลายๆภารกิจในหน้าที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ถูกส่งลงไปปฏิบัติหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอยังขาดประสบการณ์และความชำนาญในการดำเนินการเฉพาะด้าน

จากความสำคัญดังกล่าวการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นผู้ที่จะต้องลงไปปฏิบัติหน้าที่เป็นท้องถิ่นอำเภอที่ต้องการให้เกิดมีขึ้นเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการทำงานและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มีต่อระบบราชการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร)documentary research(โดยทำการเก็บข้อมูลจากการ ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากคู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งที่สืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์)Internet(

2. การวิจัยภาคสนาม (field research) (ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง) Semi structured interview เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่อยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน (ท้องถิ่นอำเภอหรือผู้ช่วยท้องถิ่นอำเภอ) 32 อำเภอ รักษาการในตำแหน่งทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) (เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล , 2567, หน้า 47) โดยการใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จากข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา เฉพาะนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับคำสั่งไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ) จำนวน (หรือผู้ช่วยท้องถิ่นอำเภอ) 6 คน ดังนี้

ข้าราชการตำแหน่งระดับชำนาญการ จำนวน 1 คน คือ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ

ข้าราชการตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 4 คน คือ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ

ข้าราชการตำแหน่งระดับชำนาญงาน จำนวน 1 คน คือ เจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) (เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่อยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ดังนั้นแบบสัมภาษณ์จึงมักไม่มีข้อกำหนดแน่นอน แต่จะมีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงสร้างข้อคำถามและกำหนดประเด็นคำถาม (วิโรจน์ ก่อสกุล , 2567, หน้า 51)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในระบบการบริหารงานของรัฐ โดยเฉพาะในด้านการเป็น “ตัวกลาง” เชื่อมโยงระหว่างนโยบายของภาครัฐส่วนกลาง กับการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ บทบาทหลักของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย 3 มิติสำคัญ ได้แก่:

1. การประสานงาน นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่ประสานข้อมูล แผนงาน และงบประมาณจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงติดตามผลการดำเนินงานและรายงานกลับไปยังต้นสังกัด เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จากส่วนกลางที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ
2. การให้คำปรึกษาและส่งเสริมองค์ความรู้ในการถ่ายทอดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่เจ้าหน้าที่และพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านกฎหมาย งบประมาณ การจัดทำแผนพัฒนา และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้าใจทิศทางการพัฒนาที่ทันสมัยและยั่งยืนเป็นไปตามนโยบายที่มอบลงมาจากส่วนกลางในการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ของชาติที่กำหนดขึ้น
3. การกำกับและติดตาม นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย เช่น การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการสร้างกลไกความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

พบว่านักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(ท้องถิ่นอำเภอ) ประสบกับปัญหาหลัก ๆ หลายประการ ได้แก่:

1. ขาดจำกัดด้านทรัพยากรบุคคล นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบดูแล อปท. หลายแห่งในเวลาเดียวกัน ทำให้ภาระงานมากเกินไป อีกทั้งการขาดทีมงานสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการหรือผู้ช่วยท้องถิ่นอำเภอ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าหรือต่อเนื่องในการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติ
2. งบประมาณไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ในระดับพื้นที่ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เช่น งบเดินทางประชุม อบรม ติดตามงาน ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ได้บ่อยครั้งเท่าที่ควร
3. องค์ความรู้เฉพาะทางในงานที่ปฏิบัติ แม้ว่านักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) จะได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แต่ในบางประเด็น เช่น การจัดทำโครงการต่าง ๆ การบริหารความเสี่ยง หรือการประเมินผลกระทบจากโครงการ ยังขาดองค์ความรู้ที่ลึกและทันสมัยที่เพียงพอเนื่องจากการมีระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้อง
4. ปัญหาการได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องเอกสารข้อมูลตามกำหนดที่จะต้องรายงาน การร่วมมือในการตรวจสอบ หรือบางครั้งในเรื่องของการยอมรับข้อเสนอแนะจากนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องของแผนงานในภาพรวม

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและยกระดับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่:

1. ระดับบุคคล ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และจริยธรรมของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) อย่างเป็นระบบ ผ่านการฝึกอบรมแบบต่อเนื่อง (Continuing Education) ทั้งในด้านกฎหมายใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสร้างภาวะผู้นำ เพื่อให้ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพ พัฒนาความรู้ความสามารถโดยการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ
2. ระดับระบบ ควรจัดตั้ง “สถาบันพัฒนานักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ)” โดยเฉพาะ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการวางแผนฝึกอบรม ออกแบบหลักสูตร และประเมินผลการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พร้อมจัดให้มี “โค้ชพี่เลี้ยง” (Mentor) เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงานใหม่ในพื้นที่

นอกจากนี้ควรมี กลไกสนับสนุนจากส่วนกลาง ทั้งในด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อให้ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีเครื่องมือและทรัพยากรที่เพียงพอในการทำงาน พร้อมส่งเสริมระบบสารสนเทศกลางที่สามารถใช้ร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานบังคับบัญชา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา นำแนวคิดในเรื่องบทบาทตามความหมายของ ชูบ กาญจนประกร ที่กล่าวว่า...”เป็นเรื่องความคาดหวังในเรื่องของพฤติกรรม คือ พฤติกรรมบทบาทที่เป็นตำแหน่งทางสังคมทั้งในรูปแบบพิธีการและรูปแบบส่วนตัว และบุคคลแต่ละคนอาจมีบทบาทมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้.”(ณัฐมน สังสะนา 2564, หน้า12)

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) จากผลการศึกษาที่ดำเนินการผ่านการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายและสังเคราะห์สาระสำคัญได้ว่า นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีสถานภาพเชิงหน้าที่ที่ซับซ้อนและหลากหลาย โดยเฉพาะในลักษณะ “สองฐานะ” ซึ่งหมายถึงการเป็นทั้งตัวแทนของราชการส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย/กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ประสานงานและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่อำเภอที่รับผิดชอบโดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่และในขณะเดียวกันก็มีหน้าที่ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานนโยบายสาธารณะสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 กล่าวว่า “...นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย เช่น ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณะ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ติดต่อประสานงานการดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่างๆเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบ...” (ท้องถิ่นอำเภอชุมพวง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2568)

1. นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กับบทบาท "สองฐานะ": ความซับซ้อนที่ต้องการความเข้าใจทั้งระบบราชการและบริบทท้องถิ่น

ลักษณะบทบาท เป็นทั้งโอกาสและความ (ท้องถิ่นอำเภอ) ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น "สองฐานะ" ทำทนาย กล่าวคือ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้แทนขอ (ท้องถิ่นอำเภอ) ภาครัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานนโยบาย ระเบียบ และแนวทางของส่วนกลางไปถ่ายทอดและติดตามให้เกิดผลในพื้นที่ สอดคล้อง กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 กล่าวว่า..." นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม (ท้องถิ่นอำเภอ) สนับสนุนการดำเนินงานและกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และนโยบายของรัฐบาล เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาหรือตอบข้อหารือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..." (ท้องถิ่นอำเภอบัวลาย, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน, 2568) ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และการประสานงานกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ การที่รัฐมอบหมายอำนาจในการจัดการบริการสาธารณะบางประการให้แก่หน่วยงานที่อยู่นอกเหนือจากองค์กรส่วนกลาง ราชบัณฑิตยสถาน)2544 หน้า ,21 อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล ,2567, หน้า 30) โดยให้องค์กรเหล่านั้นมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลมากกว่าการบังคับบัญชาโดยตรง ความสามารถในการดำรงบทบาททั้งสองนี้ได้อย่างสมดุล จึงต้องอาศัย) คือ "ความเข้าใจสองระบบ"(1) โครงสร้างและวัฒนธรรมของระบบราชการแบบรวมศูนย์ (centralized bureaucracy) ที่เน้นการสั่งการจากบนลงล่าง และ)2) บริบททางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน การสื่อสาร การให้คำปรึกษา และการนำพากระบวนการมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยทั้งทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านอารมณ์ (emotional intelligence)

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจกรอบแนวคิดที่สอดคล้อง :

ผลการศึกษาสະท้อนให้เห็นว่าบทบาทของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) ตามความหมายของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ (กระทรวงพาณิชย์, 2566) ซึ่งเน้นการดึงภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารราชการในยุคประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อมูล และการกลั่นกรองข้อเสนอจากภาคประชาชนเข้าสู่ระบบการตัดสินใจผ่านกระบวนการแนะนำการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำเสนอตามอำนาจหน้าที่ที่นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิด การกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจ หน้าที่ และทรัพยากรเพียงพอในการบริหารจัดการตนเอง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2562) โดยนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่ในฐานะผู้ประคับประคอง และ ให้การสนับสนุนไม่ให้เกิดการบกพร่องในการใช้อำนาจนั้น รวมถึงช่วยรักษาสอดคล้องระหว่างการทำกับของรัฐ ส่วนกลางกับอิสระของท้องถิ่น

3. ความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง :

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลภาคสนาม พบว่ายังมีปัญหา ความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อยู่ไม่น้อย (ท้องถิ่นอำเภอ) สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ที่กล่าวว่า..."โครงสร้างราชการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานท้องถิ่นอำเภอยังไม่มีความชัดเจนในการดำเนินงาน อาจมีการทับซ้อนกับระดับจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย การตีความกฎหมาย คลาดเคลื่อนทำให้ไม่กล้าปฏิบัติดำเนินการในบางเรื่องต้องรอหนังสือสั่งการหรือหนังสือหารือจากระดับจังหวัดหรือกรมที่มีลงมา..." (ท้องถิ่นอำเภอชุมพวง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2568) โดยเฉพาะในแง่การสั่งการ การวางตัว และขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แท้จริง ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความสับสนกับเจ้าหน้าที่อำเภอหรือฝ่ายปกครอง อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งอาจมองว่านักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่น) เป็น (อำเภอ) มากกว่าผู้ส่งเสริม ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจและไม่ให้ความร่วมมือใน "ผู้ตรวจสอบ" บางกรณีปัญหานี้สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำของกลไกการสนับสนุน ในเชิงโครงสร้างราชการโดยเฉพาะในการกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหลากหลายแต่ทรัพยากรทั้งบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือสนับสนุน กลับไม่เพียงพอ ส่งผลให้นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ต้องทำหน้าที่หลายด้านเกินขอบเขต (ท้องถิ่นอำเภอ) เช่น การจัดประชุมระหว่างหน่วยงาน ติดตามงาน บันทึกข้อมูล ประสานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับระดับจังหวัด และแม้กระทั่งเป็นผู้ประสานภารกิจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายจากส่วนกลาง

4. ข้อจำกัดด้านวิชาการและการสนับสนุนจากส่วนกลาง

อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญคือ บทบาทเชิงวิชาการของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) โดยเฉพาะการให้คำปรึกษา เช่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์งบประมาณ การวัดผลกระทบจากนโยบาย ฯลฯ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากขาดการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ที่ทันสมัย และการสนับสนุนทางวิชาการอย่างเป็นระบบจากส่วนกลางการไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่พัฒนาองค์ความรู้แบบเฉพาะทางให้กับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) อย่างต่อเนื่อง ทำให้บทบาทในด้านนี้ยังคงจำกัดอยู่ในขอบเขตเดิม เช่น การชี้แจงระเบียบราชการ หรือช่วยตรวจสอบเอกสาร มากกว่าจะทำหน้าที่เป็น "พี่เลี้ยงทางวิชาการ" ให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ที่กล่าวว่า..."อยากจะให้มีการฝึกฝนอบรมก่อนทำหน้าที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ไปปฏิบัติหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอเหมือนกับกรมอื่นๆ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมการปกครอง อยากให้มีสถาบันหรือวิทยาลัยในการให้ความรู้ของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยตรงเพื่อส่งเสริมเรื่องของการพัฒนาการอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆแก่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเนื่องจากปัจจุบันนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในหลายด้านมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน การคลัง การสาธารณสุข..." (ผู้ช่วยท้องถิ่นอำเภอลำทะเมนชัย, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล , 15 มิถุนายน, 2568)

5. ความจำเป็นของตำแหน่งนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แม้จะมีข้อจำกัดและความท้าทายหลายด้าน แต่การดำรงอยู่ของตำแหน่งนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) ยังถือว่าจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการกิจสำคัญคือ การเป็นตัวกลางผู้ประสานงาน ที่เชื่อมโยงการบริหารระหว่างภาครัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนช่วยรักษาความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาในระดับพื้นที่กับนโยบายระดับบน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ที่กล่าวว่า..." นักส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) เป็นเสมือนตัวกลางผู้ประสานงานหรือเชื่อมต่อในการนำนโยบายจากบนลงมาเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติเป็นกลไกสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนนโยบายและประสานภารกิจระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง...” (ท้องถิ่นอำเภอสีดำ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน, 2568) หากมีการพัฒนาและวางระบบสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มงบประมาณ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การให้ความชัดเจนด้านบทบาทหน้าที่ และการวางเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพอย่างมั่นคง จะทำให้ตำแหน่งนี้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน และมีส่วนช่วยในการสร้างความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจที่แท้จริงให้เกิดขึ้นในระบบราชการไทย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ปัญหา และแนวทางการพัฒนานักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีประเด็นที่ควรได้รับการสนับสนุนจากภาคนโยบายอย่างเร่งด่วนเพื่อให้บทบาทของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยสามารถจำแนกข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้เป็น 5 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้:

1. กำหนดบทบาทและภารกิจให้ชัดเจน

หนึ่งในปัญหาหลักที่นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ต้องเผชิญ คือความไม่ชัดเจนของ (ท้องถิ่นอำเภอ) บทบาทหน้าที่และขอบเขตภารกิจ ซึ่งนำไปสู่ความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น หรือเกิดความเข้าใจไม่ตรงกันกับส่งผลให้การทำงานในพื้นที่ (อปท) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความต่อเนื่อง และประสิทธิภาพลดลง ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยควรจัดทำ ที่ชัดเจน “คู่มือภารกิจ” หรือ “เอกสารแนวทางปฏิบัติ” เพื่อใช้เป็นแนวทางกลางในการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมฯ โดยเนื้อหาควรครอบคลุมภารกิจหลัก ภารกิจเสริม ขอบเขตการสั่งการ และการประสานงานกับ อปท. รวมถึงกำหนดบทบาทความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่น อำเภอ ศูนย์ดำรงธรรม และภาคประชาสังคม การกำหนดบทบาทอย่างชัดเจนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น และยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนทรัพยากรและประเมินผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

2. สร้างระบบฝึกอบรมที่เป็นมาตรฐาน

การปฏิบัติงานของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทั้งด้านเทคนิค (ท้องถิ่นอำเภอ) กฎหมาย การเงิน การวางแผน และความเข้าใจในพื้นที่ อีกทั้งระเบียบกฎหมายต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงไม่สามารถใช้การอบรมแบบทั่วไปที่ครอบคลุมเพียงประเด็นพื้นฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ที่กล่าวว่า...” ควรให้มีการพัฒนาความรู้ให้มีการได้รับการอบรมในเรื่องของระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน...” (ท้องถิ่นอำเภอตำบลขุนทด, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน, 2568) ข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นนี้คือ กระทรวงมหาดไทยควรจัดตั้ง สถาบัน (ท้องถิ่นอำเภอ) สำหรับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น “ฝึกอบรมเฉพาะทาง โดยสถาบันนี้ควรมีการวางหลักสูตรพิเศษ แบ่งตามประสบการณ์ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)บรรจุใหม่ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มี – และจัดให้มีการอบรมทั้งก่อนเข้าปฏิบัติ (ประสบการณ์หน้าที่) pre-service) และระหว่างปฏิบัติหน้าที่ in-service)

นอกจากนี้ ควรใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมภาคทฤษฎี การฝึกภาคสนาม การจำลองสถานการณ์ และการอบรมแบบออนไลน์ เพื่อให้เหมาะกับสภาพการทำงานของแต่ละพื้นที่ และช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้อยู่ในพื้นที่ห่างไกล

3. พัฒนาทักษะการสื่อสารและประสานงาน

เนื่องจากนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ต้องทำงานร่วมกับหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงาน (ท้องถิ่นอำเภอ) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชน ทักษะการสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้งานสำเร็จได้อย่างราบรื่นสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ที่กล่าวว่า...”ต้องส่งเสริมและมีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านกฎหมายของท้องถิ่น การสื่อสาร และการมีส่วนร่วม...” (ท้องถิ่นอำเภอบ้านเหลื่อม, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2568) โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดนโยบาย การให้คำปรึกษา และการบริหารจัดการความขัดแย้ง กระทรวงมหาดไทยควรจัดอบรมเฉพาะทางด้าน จิตวิทยาการสื่อสาร การเจรจาต่อรอง และการโน้มน้าวเชิงนโยบาย ให้กับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นที่การฝึก (ท้องถิ่นอำเภอ) ปฏิบัติและการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เช่น การจำลองเวทีประชาคม การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน หรือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐด้วยกันเอง การมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพระหว่าง ”สะพานเชื่อม“ สามารถทำหน้าที่เป็น (ท้องถิ่นอำเภอ) ประชาชนกับภาครัฐ และลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

4. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนภาคสนาม

การดำเนินงานในพื้นที่ต้องอาศัยความคล่องตัว โดยเฉพาะการลงพื้นที่ตรวจสอบ ติดตามงาน ให้คำปรึกษา และจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชน อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาพบว่า นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในหลายพื้นที่ประสบปัญหา (ท้องถิ่นอำเภอ) ขาดงบประมาณเฉพาะด้านภาคสนาม ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถลงพื้นที่ได้บ่อยครั้งเท่าที่ควร หรือไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตามแผนที่วางไว้ข้อเสนอคือ กระทรวงมหาดไทยควร จัดตั้งงบประมาณเฉพาะกิจ (Field Operation Fund) สำหรับนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) โดยครอบคลุมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง ค่าวัสดุ (อุปกรณ์การอบรม ค่าประชุมในพื้นที่ และการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในท้องถิ่น โดยสามารถบริหารในที่เจ้าหน้าที่สามารถใช้ตามความจำเป็นในบริบทของแต่ละพื้นที่ ”งบประมาณแบบยืดหยุ่น“ รูปแบบ

การมีงบประมาณภาคสนามที่เพียงพอและยืดหยุ่น จะช่วยให้นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ท้องถิ่นอำเภอ) สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนในเชิงการพัฒนาพื้นที่

5. ส่งเสริมการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ประสบการณ์และวิธีการทำงานของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่มีความ (ท้องถิ่นอำเภอ) หลากหลายและมีค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร หากสามารถรวบรวม ถอดบทเรียน และเผยแพร่ต่อกันได้อย่างเป็นระบบ จะเป็นการยกระดับองค์ความรู้ในระดับประเทศ ข้อเสนอเชิงนโยบายคือ ควรมีการจัดตั้ง เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอภูมิภาค/จังหวัด/ อย่างสม่ำเสมอ เช่น ปีละ 1-2 ครั้ง โดยเปิดโอกาสให้นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นำเสนอกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ปัญหาที่เผชิญ และแนวทางแก้ไขที่ (ท้องถิ่นอำเภอ) เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ พร้อมกันนี้ควรจัดทำ ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อรวบรวมกรณีศึกษาและองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนดังกล่าวให้สามารถเข้าถึงได้ทั่วประเทศการมีพื้นที่สำหรับถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยน จะช่วย

สร้างแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาทักษะใหม่ ๆ และทำให้บทบาทของนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ท้องถิ่นอำเภอพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมไม่จำกัดอยู่เพียงการปฏิบัติงานประจำวันเท่านั้น (

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, (2568). *มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง*. ค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2568

จาก <https://www.dla.go.th/upload/templateOrganize/menu/2016/3/1458814065345.pdf>

กชพรรณ ชุนอินทร์, (2568). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ : กรณีศึกษา*

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2568

จาก <https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/>

ณัฐมน สังชนะนา) .2564). การศึกษาความจำเป็นและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาเขต

กรุงเทพมหานคร ค้นเมื่อ .กรณีศึกษาเขตบางกะปิ (.ข.ส)17 มีนาคม 2568

https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2021/TU_2021_6303011438_14940_21364.pdf

วิโรจน์ ก่อสกุล) .2567 .(เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ .

กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ; โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

วัลภา ไชยทิพย์.)2559 .(แนวคิดทฤษฎีบทบาท.ค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2568

จาก <https://www.gotoknow.org/posts/620167>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). แนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมภายใต้กรอบแนวคิด ว่า

ด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน)Collaborative Governance). ค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2568

จาก <https://www.opdc.go.th/opdc-book>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. (2568(, อำนาจหน้าที่' ค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2568

จาก <http://www.koratdla.go.th/public/list/data/index/menu/1833>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย).2568(, อำนาจหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอ. ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2568

จาก https://loeilocal.go.th/public/list_upload/backend/list_23/files_11121_1.pdf

กระทรวงพาณิชย์, (2566). คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม. ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2568

จาก <https://psdg.ops.moc.go.th/th/file/get/file/202309287215ee9c7d9dc229d2921a40e899ec5f133320.pdf>

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 กฤตพาส อินทร์รักษ์) 2568). ท้องถิ่นอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 15.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 จิตาภา ธนะโชติไพศาล)2568). ผช.ท้องถิ่นอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 15.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 พชรภา เปลี่ยนไธสง) 2568). ท้องถิ่นอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. กรกฎาคม, 5.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 รัชฎา ฉะนิบกระโทก)2568). ท้องถิ่นอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. กรกฎาคม, 5

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 วิชัย เอ็นสันเทียะ)2568). ท้องถิ่นอำเภอคำชะโนด จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 15.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 หนูกัน สวายน้อย)2568). ท้องถิ่นอำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ,

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 15.